

A Fővárosi Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek, a Dr. Nagy Gábor László Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Nagy Gábor László ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. január 7. napján kelt 8.G.40.574/2015/28. számú ítélete ellen a felperes részéről 29. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (Harmincezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 600.000 (Hatszázezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes módosított keresetében elsődlegesen az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 251. § (1) bekezdésére alapítva annak megállapítását kérte, hogy az alperessel 2008. július 16-án megkötött deviza (CHF) alapú szabad felhasználású kölcsönszerződésből eredő kötelezettségei biztosítására ugyanezen a napon aláírt jelzálogszerződés semmis. Másodlagosan a Ptk. 205. § (2) bekezdésére és 523. § (1) bekezdésére alapítva annak megállapítását kérte, hogy sem a kölcsönszerződés, sem a jelzálogszerződés nem jött létre. Harmadlagosan a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 2. § d) pontja alapján azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a kölcsönszerződés II.13.4. pontja tisztességtelen, ezért semmis, a semmisség jogkövetkezményeként a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) 37. § (1) bekezdése alapján a szerződést nyilvánítsa érvényessé azzal, hogy a II.13.4. pont semmis rendelkezései nem jelentenek kötelezettséget a felperesre nézve.

Elsődleges kereseti kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy járulékos jellegéből következően a zálogjog valamely pénzben meghatározott vagy meghatározható követelést feltételez. A semmis szerződésből ugyanakkor nem keletkezik kötelezettség, így zálogjoggal biztosítható követelés sem, ennél fogva a semmis kölcsönszerződésből eredő követelés zálogjoggal biztosítása a Ptk. 251. § (1)

bekezdésébe ütközik, az ilyen szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

Másodlagos kereseti kérelmével összefüggésben felperes egyebek mellett a Ptk. 205. § (1) és 523. § (1) bekezdésére, valamint a 6/2013. PJE határozat indokolásában foglaltakra utalva előadta, deviza alapú kölcsönszerződés esetén a kölcsön összegét mint a szerződés lényeges tartalmi elemét a kirovó és lerovó pénznemben egyaránt rögzíteni kell. A perbeli kölcsönszerződés I.2. pontjában a kölcsön összege csak a lerovó pénznemben, forintban került meghatározásra, azt kirovó pénznemben, CHF-ben a szerződés nem tartalmazza és az a szerződés rendelkezései alapján nem is számítható ki, így ebben a lényeges feltételben a felek között hiányzik a szerződés létrejöttéhez szükséges konszenzus, figyelemmel arra is, hogy a mindenkor hatályos alperesi Üzletszabályzat szerint képzett és közzétett folyósítási árfolyam egy egyoldalú nyilatkozat, nem minősül a felek konszenzusán alapulónak. A szerződés I.2. pontja szerint a kölcsön összegét tartalmazó értesítő levél, amely a szerződéskötést követően került kiküldésre, nem része a szerződésnek, az abban utóbb közölt összeg nyilvánvalóan nem lehetett a felek konszenzusának eredménye. Egyebekben a szerződés nem tartalmazza a törlesztőrészeket összegét, mint az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontja szerint ugyancsak mellőzhetetlen tartalmi elemet sem.

A kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányuló harmadlagos kereseti kérelem tekintetében felperes állította, az árfolyamrésszel és az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos szerződési feltételeket a felek egyedileg megtárgyalták, ezért a perbeli szerződés nem tartozik a DH2. tv. hatálya alá, így a jelen perben e törvény 37. § (1) bekezdése nem irányadó, anélkül kérheti a részleges érvénytelenség megállapítását, hogy kereseti kérelme az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására, a felek közöttiösszege szerű elszámolásra is kiterjedne. Kifejtette, az árfolyamváltozás teljes kockázatának tisztességtelen rá hárításával alperes olyan helyzetben hozta, hogy teljesítése a körülmények hatására folyamatosan ellehetetlenül.

A szerződés II.13.4. pontja nem tartalmaz a Hpt. 203. § (4) és (5) bekezdésében, a 93/13/EGK irányelvben, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak megfelelő, egyértelmű és világos tájékoztatást az árfolyamkockázatról, annak tartalmáról, a konkrét árfolyamot és az árfolyamkockázatot befolyásoló egyes körülményekről. Ezért a felperes mint átlagosan körültekintő és figyelmes fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy a szerződés aláírásakor megállapíthassa, az adott tényezők milyen mértékű árfolyam növekedést eredményezhetnek, az árfolyamkockázatnak nincs felső határa, különös tekintettel arra, hogy alperes nem tájékoztatta a forint nagy mértékű várható gyengüléséről, elhallgatta, hogy az árfolyam felső határ nélkül, korlátlanul emelkedhet. Az írásba foglalt szerződésben a kockázat feltárása a Hpt. 203. § (4) bekezdésének és 210. § (1) bekezdésének rendelkezéseinek ellenére nem szerepel. A Hpt. 203. § (7) bekezdését megsértve továbbá alperes a jogszabályoknak megfelelő külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot nem csatolt a szerződéshez, illetve nem készített. Mindez a Ptk. 217. § (1) bekezdésére figyelemmel alaki okból a szerződés egészének érvénytelenségét is eredményezheti. A szerződéskötést megelőzően készült, felperes által 2008. június 6-án aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban alperes ténylegesen egy korlátlan és tetszőlegesen alkalmazható törlesztőrészlet emelési jogot, illetve árfolyamkockázat áttérhelési jogot kötött ki, ugyanakkor ezzel szemben a szerződésben semmiféle ellentételezés nincs, így a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményben foglaltakra tekintettel sérti a ténylegesség és arányosság, valamint a felmondhatóság elvét.

A kockázatfeltáró nyilatkozat rendelkezései mellett, hogy alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosítottak az árfolyamváltozás esetére, semmilyen információt nem tartalmaznak a tőketartozás és törlesztőrészlet emelkedése vonatkozásában, ami sérti a polgári jogviszonyokban alkalmazandó jóhiszeműség és a jogok, kötelezettségek egyensúlyának követelményét.

Alperes egyekben a kockázatfeltárással összefüggésben a prudens működéshez a Hpt.-ben kötelezően előírt intézkedéseket is elmulasztotta, a hitelbírálatnak ugyanis arra is ki kellett volna terjednie, hogy a felperes várható jövedelme elegendő fedezetet nyújt-e a megbecsült megélhetési

költségekre, a korábban kötött és még fennálló hitelek, valamint az új hitel törlesztésére. Ilyen hitelbírálatra azonban nem került sor, alperes az erre vonatkozó dokumentumokat nem készítette el, nem csatolta a szerződéshez.

Alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó szerződési feltételek egyedi megtárgyalása hiányában a perbeli kölcsönszerződés a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1. tv.), valamint DH2. tv. hatálya alá tartozik, ugyanakkor felperes a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelő, a jogkövetkezmények levonására is kiterjedő kereseti kérelmet nem terjesztett elő. Érdemben valamennyi kereseti kérelem vonatkozásában a kereset elutasítását kérte.

Alperes véleménye szerint a jelzálogszerződés semmissége körében felperes megalapozatlanul hivatkozik a Ptk. 251. § (1) bekezdésének arra a rendelkezésére, amely szerint a bírósági úton nem érvényesíthető követelés zálogjoggal való biztosítása semmis. A kölcsönszerződés semmissége ugyanis nem jelenti azt, hogy az abból eredő követelés bírósági úton ne lenne érvényesíthető, hiszen maga a felperes is a kölcsönszerződésből, illetve a zálogszerződésből eredő követelést érvényesít keresetében.

A másodlagos kereseti kérelemmel összefüggésben egyebek mellett a 6/2013. PJE határozat indokolásának 2. pontjában foglaltakra is hivatkozással azt hangsúlyozta, a kölcsönszerződés I.2. pontjában rögzített adatok alapján a kölcsön összege CHF-ben is meghatározható, egyebekben pedig felperes a szerződés feltételeit, köztük az egyes törlesztőrészletek összegének meghatározási módját is elfogadta, több éven keresztül magára nézve irányadónak és kötelezőnek tekintette. Felperes tisztában volt azzal, a havi törlesztőrészlet változó, annak pontos összegéről havonta az értesítő levélben kap tájékoztatást, amelyben pontos számítási metodika is található. Egyebekben a DH1. tv. alapján az alperes által indított perben a bíróság az értesítő levélben való rendszeres közlést nem találta tisztességtelennek.

A kölcsönszerződés részleges érvénytelenségével összefüggő harmadlagos kereseti kérelem vonatkozásában alperes indokait részletesen kifejtve vitatta, hogy a kölcsönszerződés fogyasztói szerződésnek minősülne, azt azonban nem tette vitássá, hogy a szerződés a DH1. tv. hatálya alá tartozik.

Hangsúlyozta, a deviza elszámolásból fakadó árfolyamkockázat kikötése a deviza alapú kölcsönszerződést önmagában nem teszi érvénytelenné, tekintettel arra, hogy a deviza alapú kölcsön lehetőségét a Ptk. 231. §-a teremtette meg. Arról, hogy a svájci frankban kötött hitelnek van kockázata, felperes az általa külön aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban megfelelő, a devizakölcsön összes kockázatára kiterjedő világos és jól érthető tájékoztatást kapott, aminek megtörténtét aláírásával külön is elismerte. Amennyiben a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírását megelőzően felperes nem élt azzal a jogával, hogy az átlagos fogyasztó számára világos és egyértelmű kockázatfeltáró nyilatkozatot figyelmesen elolvassa, értelmezze és annak esetlegesen számára nem érthető rendelkezései vonatkozásában megfelelő tájékoztatást kérjen, az a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a felperes terhére esik, ezen mulasztására utóbb előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

Egyebekben a perbeli kölcsönszerződés megkötése időpontjában az adósokra, így a felperesre kedvezőtlen árfolyamváltozás volumene, tartós trendje nem volt előre látható. Az árfolyamváltozás hatása a felperes javára is érvényesülhetett, így az esetleges árfolyamváltozás a felek jogait-kötelezettségeit nem egyoldalúan érintette. A deviza alapú hitelezés ugyanakkor jelentős előnyöket nyújtott a hitelfelvevők számára, hiszen köztudomású, hogy ily módon a forinthitelek kamataihoz képest lényegesen alacsonyabb ügyleti kamat mellett juthattak hitelhez, amely kamatelőny még a devizahitelek kamatainak időközbeni emelkedése figyelembevételével is megállapítható.

Az elsőfokú bíróság 2016. január 7-én meghozott 8.G.40.574/2015/28. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest a Magyar Államnak 414.000 forint eljárási illeték, az alperesnek 476.250 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint a Ptk. 239/A. § (1) bekezdésére tekintettel nem volt jogszabályi akadálya annak, hogy a jelzálogszerződés érvénytelenségének megállapítását felperes az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása nélkül kérje. Tekintettel azonban arra, hogy a jelzálogszerződés járulékos kötelelem, továbbá arra, hogy a jelzálogszerződés semmisségét felperes a kölcsönszerződés semmisségére és ennek folytán a kölcsönszerződés alapján fennálló követelés bírósági úton történő érvényesíthetőségének kizártságára hivatkozással állította, a jelzálogszerződés semmissége megállapításához elengedhetetlenül szükség lett volna a kölcsönszerződés érvényességnek vizsgálatára, aminek eljárásjogi feltételei nem álltak fenn. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy a peres felek között deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, ugyanakkor a szerződés árfolyamrésre, illetve egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó rendelkezéseit a felek egyedileg nem tárgyalták meg, így a szerződés a DH1. és DH2. törvények hatálya alá tartozik. Ebből következően érvényessége csakis a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésének megfelelő olyan kereseti kérelem alapján vizsgálható, amely az érvénytelenség jogkövetkezményeként az érvényessé vagy hatályossá nyilvánításra, valamint a felek közöttiössze szerű elszámolásra is kiterjed. Ilyen kereseti kérelmet azonban a kölcsönszerződés vonatkozásában felperes nem terjesztett elő, ezért a zálogszerződés semmisségének megállapítására irányuló elsődleges kereseti kérelem érdemben nem volt elbírálható. A rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható, hogy a jelzálogszerződést a felperes kereseti előadása szerint bírósági úton nem érvényesíthető követelés biztosítására kötötték. Mindezekre tekintettel az elsődleges kereseti kérelem nem vezethetett eredményre.

A kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés létre nem jöttének megállapítása iránti kereseti kérelem vonatkozásában nem álltak fenn a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában meghatározott eljárásjogi feltételei. A rendelkezésre álló adatok alapján továbbá megállapítható volt, hogy a kölcsön összege a kölcsönszerződés I.2. pontjában, míg a törlesztőrészletek összege a kölcsönszerződés I.1.7. pontjában a 6/2013. PJE határozat indokolásában rögzített követelményeknek megfelelően meghatározásra került akként, hogy a szerződésben, valamint a II.14. pont szerint annak részét képező Üzletszabályzatban szereplő adatok, számítási metódus alkalmazásával kiszámíthatók. Tekintettel arra, hogy a szerződés rendelkezései alapján a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a forintban meghatározott visszafizetendő törlesztőrészletek egyértelműen kiszámíthatók, megalapozatlanul állította a felperes azt, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre.

A jelzálogszerződés ugyancsak tartalmazza a létrejöttéhez szükséges lényeges tartalmi elemeket, a zálogtárgy, valamint a zálogjoggal biztosított kötelezettség meghatározását. Mindezekre tekintettel a másodlagos kereseti kérelem is alaptalannak bizonyult.

A perbeli kölcsönszerződés részleges érvénytelensége, a II.13.4. pont tisztességtelenség miatti semmisségének megállapítása iránt felperes a bíróság felhívása ellenére sem terjesztett elő a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően kereseti kérelmet, a DH2. tv. 37. § (3) bekezdésében foglaltak alapján, ezért úgy kellett tekinteni, hogy a részleges érvénytelenség megállapítása iránti kereseti kérelmét felperes nem tartja fenn.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján az is egyértelműen megállapítható volt, hogy a keresettel támadott, az árfolyamkockázatot a felperesre hárító szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen. A felperes által a szerződéskötést megelőzően aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat ugyanis a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában, valamint a 2/2014. PJE határozat indokolásának III.1. pontjában foglaltaknak megfelelő egyértelmű, világos és részletes tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatról. A felperes személyes meghallgatása során előadottak alapján az is megállapítható, hogy felperes a kölcsönszerződést az árfolyamváltozás lehetőségéről kapott tájékoztatás ismeretében kötötte meg, és a jelzáloggal terhelt forint alapú kölcsönnél kedvezőbb

kamatozása miatt választotta a svájci frank alapú szerződést. Mindezekre figyelemmel a felperes harmadlagos kereseti kérelme megalapozatlan.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a megváltoztatását és a keresete szerinti ítélet meghozatalát, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Hangsúlyozva, hogy fenntartja a perben tett korábbi nyilatkozatait, az elsődleges kereseti kérelme elutasításával összefüggésben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a DH2. tv. 40. § (3) bekezdésében és 39. §-ában foglaltakat, amely jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy miután a részleges érvénytelenség iránti kereseti kérelem vonatkozásában az ítélet indokolása szerint a per megszüntetésének volt helye, a zálogjog járulékos jellégéből fakadóan a pert a jelzálogszerződés semmisségének megállapítására irányuló kérelmet illetően is meg kellett volna szüntetni.

Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a jelzálogszerződés semmissége körében nem a bírói úton érvényesíthető követelés hiányára hivatkozott, hanem arra utalt, hogy járulékos jellegéből adódóan a zálogjog valamely pénzben meghatározott, vagy meghatározható követelést feltételez, ezért a Ptk. 251. § (1) bekezdésébe ütközik és a 200. § (2) bekezdése alapján semmis az a zálogszerződés, amely nem létező kötelezettség biztosítására alapít zálogjogot. Hivatkozott arra is, hogy a részleges érvénytelenség iránti kereseti kérelem eredményessége esetén az egész szerződés megdől, semmisnek tekintendő, ez automatikusan a zálogszerződés semmisségét eredményezi, amit a bíróság hivatalból köteles észlelni.

Iratellenes az elsőfokú ítélet indokolásának azon megállapítása is, hogy a kölcsönösszeg körében a felek között konszenzus lett volna, a kölcsönszerződés elsőfokú bíróság által hivatkozott pontjaiban ugyanis maga a kölcsönösszeg kifejezés sem szerepel. Az értesítő levél nyilvánvalóan nem része a szerződésnek, hiszen a szerződéskötést követően keletkezik, okszerűtlen és jogellenes ezért az elsőfokú bíróság azon következtetése, hogy abból, hogy a kölcsön összeget az értesítő levél tartalmazza, az következne, hogy a kölcsön összeg tekintetében a felek között konszenzus jött létre. A Kúria felülvizsgálati eljárásban több esetben is kimondta, hogy az értesítő levél annak utólagos kiküldése miatt nem képezheti a szerződés részét, nem a felek konszenzusán alapuló nyilatkozat.

A per másodfokú tárgyalásán fellebbezése kiegészítéseként felperes hangsúlyozta, eshetőleges kereseti kérelmeket terjesztett elő, amelyek elbírálása során az általa előadott sorrendiség a bíróságot nem köti.

Több eseti döntésre hivatkozással vitatta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontja megalapozottságát, hogy a kölcsönszerződés semmisségének megállapítására irányuló, a jogkövetkezmények alkalmazása körében a felek közöttiösszegerszerű elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelem előterjesztése nélkül, önmagában a kölcsönszerződés semmisségére hivatkozással ne kérhetné a zálogszerződés semmisségének megállapítását.

Kiemelte továbbá, a zálogszerződés azon rendelkezése alapján, amely lehetővé teszi alperes számára bírósági végrehajtás mellőzésével a zálogtárgyból való kielégítést, az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a megállapítási kereset Pp. 123. §-a szerinti feltételei fennállnak, a kért megállapítás ugyanis felperes jogainak az alperessel szembeni megóvásához szükséges.

Az időközben közzétett 1/2016. PJE határozatra is utalt, amely véleménye szerint alátámasztja azt, hogy a kölcsön összegének meghatározása hiányában a kölcsönszerződés nem jött létre érvényesen, különös tekintettel arra, hogy a kölcsön összegének egyértelmű, pontos meghatározása a szerződésben egyáltalán nem szerepel, azt a szerződés I.2. pontja „legfeljebb” 7.500.000 forintban jelöli meg, aminek következtében árfolyamváltozás esetén a kölcsönösszeg nem határozható meg sem forintban, sem devizában.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte lényegében helyes indokaira tekintettel. Hangsúlyozta, a fellebbezés permegszüntetésre vonatkozó előadásai értelmezhetetlenek, tekintettel arra, hogy a per megszüntetésére egyik kereseti kérelem vonatkozásában sem került sor, az elsőfokú bíróság valamennyi kereseti kérelmet érdemben bírálta el. Az értesítő levéllel összefüggésben utalt az 1/2016. PJE határozatban foglaltakra, amely véleménye szerint egyértelműen rendezte az ezzel kapcsolatos értelmezési kérdéseket. E jogegységi határozat III.3. pontjának utolsó mondatában foglaltak alapján pedig nem lehet kétséges, a kölcsönösszeg meghatározottnak tekintendő, ha azt a hiteligény időpontjában a kölcsönszerződés akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben tartalmazza. A perbeli kölcsönszerződés I.2. pontja ezeknek a követelményeknek maradéktalanul megfelel.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül és a fellebbezést az alábbiak szerint megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján érdemben helytálló jogi következtetést levonva utasította el a felperes eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelmeket tartalmazó keresetét, az ítélet indokolásában kifejtett jogi álláspontot a Fővárosi Ítéltábla túlnyomó részben osztja, ezért a felperes kiegészített fellebbezésében előadottakkal összefüggésben csak az alábbiak rögzítését tartja szükségesnek.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a per tárgyát a DH1. és DH2. törvények hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződés, valamint az ahhoz kapcsolódó, a kölcsönszerződésből eredő követelés biztosítására irányuló jelzálogszerződés képezi.

A módosított kereset alapján egyértelműen megállapítható, hogy felperes három, egymással eshetőleges kapcsolatban álló, vagyis egymást kizáró kereseti kérelmet terjesztett elő, elsődlegesen a perbeli kölcsönszerződés biztosítására megkötött jelzálogszerződés semmisségének, másodlagosan a kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés létre nem jöttének, harmadlagos a kölcsönszerződés II.13.4. pontja tisztességtelenségből eredő semmisségének és e részében a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte. Olyan kereseti kérelem nem került előterjesztésre, amely a teljes kölcsönszerződés semmisségének megállapítására irányult volna. Ugyanakkor miután a DH1. és DH2. törvények hatálya alá tartozó kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelem mellett felperes más kereseti kérelmeket is előterjesztett, a DH2. tv. 39. §-ában foglaltakra figyelemmel a per megszüntetésének feltételei a részleges érvénytelenség megállapítása iránti kereseti kérelem vonatkozásában nem álltak fenn, mint ahogy a többi - így az elsődleges - kereseti kérelem tekintetében sem volt helye a per DH2. tv. 39. §-ában és 40. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a per megszüntetésének. Ilyen megszüntetésre az elsőfokú eljárásban nem is került sor.

Mindezekre tekintettel a felperes fellebbezésében az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában a per megszüntetésével összefüggésben előadottak tévesek és megalapozatlanok. Abban a kérdésben, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége kizárólag az érvénytelenség megállapítása iránt a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésének megfelelő kereseti kérelem alapján vizsgálható, ilyen kereseti kérelem hiányában a kölcsönszerződés semmisségére hivatkozással az annak biztosítására kötött jelzálogszerződés semmisségének megállapítása iránti kereseti kérelem érdemben nem bírálható el, a Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben egyetért az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal. Mindezekből következően az elsődleges kereseti kérelem elbírálása körében nincs jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság a felperes fellebbezésében előadottak szerint tévesen értelmezte a felperes Ptk. 251. § (1) bekezdésére hivatkozását, különös tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak alapján sem kétséges, felperes kizárólag a kölcsönszerződés semmisséget jelölte meg a

jelzálogszerződés semmisségét eredményező érvénytelenségi okként.

Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla - a harmadlagos kereseti kérelemmel összefüggésben a későbbiekben kifejtett indokokra is utalva -, hogy a perbeli kölcsonszerződés vonatkozásában a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt megállapítható az egész szerződés érvénytelenségét eredményező olyan nyilvánvaló semmisségi ok, amelyet a bíróságnak a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4.a-b. pontjaiban foglaltakra figyelemmel hivatalból észlelnie kellett volna és amelyről a feleket az 1/2005. (VI. 15.) PK véleményben foglaltak szerint tájékoztatnia kellett volna annak érdekében, hogy megtehessék nyilatkozataikat a szerződés teljes semmissége jogkövetkezményeinek alkalmazására is kiterjedően.

A perbeli szerződések létre nem jöttének megállapítására irányuló másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla annyiban megalapozottnak találta a felperesi fellebbezésben előadottakat, hogy miután a jelzálogszerződés 12. pontja értelmében alperes a zálogtárgyból bírósági végrehajtási eljárás mellőzésével is kielégítést kereshet, aminek következtében kizárt annak lehetősége, hogy a jelzálogszerződés, illetve a kölcsonszerződés létre nem jöttére felperes a végrehajtással összefüggésben indult bírósági eljárásban kifogásként vagy bármilyen más formában hivatkozhatson, e körben a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei fennállnak.

Ugyanakkor e kereseti kérelmet érdemben is elbírálva az elsőfokú bíróság a szerződések rendelkezéseinek vizsgálata alapján helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a szerződések létrejöttéhez szükséges tartalmi elemeket mindkét szerződés tartalmazza. A kölcsonszerződés vonatkozásában helytállóan fejtette ki azt, hogy a szerződésben mind a kölcsön, mind a törlesztőrészletek összege megfelelően, a 6/2013. PJE határozat indokolásában meghatározott követelményeket kielégítő módon meghatározásra került. E körben az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett helytálló jogi álláspontot az ítélet meghozatalát követően kihirdetett 1/2016. PJE határozatban foglaltak is alátámasztják, amint arra egyebekben fellebbezési ellenkérelmében az alperes is utalt.

A felperesi fellebbezés kiegészítésben előadottakkal szemben egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsonszerződés I.2. pontja a kölcsön összegének meghatározását a felperesi finanszírozási igény szerinti 7.500.000 forint összegben, valamint az ennek megfelelő 57.281,96 CHF összegben egyaránt tartalmazza. Az a körülmény, hogy a felek „keretösszegben” határozták meg a kölcsön összegét, nem jelenti azt, hogy a kölcsön összege mint a szerződés lényeges tartalmi eleme ne került volna a szerződésben meghatározásra.

A perbeli kölcsonszerződés II.13.4. pontjának tisztességtelensége és ebből eredő semmissége megállapítására irányuló harmadlagos kereseti kérelmet érdemben elbírálva az elsőfokú bíróság a 6/2013. PJE határozatban és a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra utalva helytállóan állapította meg, hogy a szerződéskötést megelőzően felperes az árfolyamkockázatról megfelelő, egyértelmű, világos és részletes tájékoztatást kapott. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint sem kétséges, hogy az alperes által a kockázatfeltáró nyilatkozatban nyújtott tájékoztatásból a felperes mint az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára egyértelműen felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Ebből következően az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálata körében a perbeli esetben nincs jelentősége annak, hogy a hitelbírálat során felperes az alperest hitelképesnek minősítette. A hitelképesség vizsgálatának alapvető célja ugyanis az alperes biztonságos és stabil működésének biztosítása, az azt veszélyeztető hitelkihelyezési kockázatok feltárása, elkerülése. A hitelfelvevő hitelképességének, az abból eredő kockázatoknak az esetleges nem megfelelő előzetes felmerése,

értékelése az alperes prudenciális működését veszélyeztetheti ugyan, azonban az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség teljesítése körében önmagában nem értékelhető olyan megtévesztő magatartásként, ami a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésének tisztességtelenségét és ebből eredő semmisségét eredményezné. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a harmadlagos kereseti kérelmet is megalapozatlannak találta.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - indokolását a fentiek szerint részben kiegészítve - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban állóan mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2016. november 29.

. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k. előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k. bíró